

TAIDETEOLLINEN KORKEAKOULU	OPINNÄYTETIIIVISTELMÄ
Osasto: Medialaboratorio	
Tekijä: Kirsi Hannula-Stenqvist	
Koulutusohjelma: MA in New Media, Muunto 99	
Työn nimi: Digitaalinen televisio aloittaa 27.08.2001 – mikä on interaktiivisuuden rooli?	
Interaktiivisten sisältöpalvelujen merkitys maanpäällisen digi-tv:n aloitusvaiheessa Suomessa.	
Toimijoiden näkemykset suhteessa katsojien odotuksiin.	
Oppiaine: Uusi media	Työn laji: Lopputyö
Aika: 8.5.2001	Sivumäärä: 99 + 6
Avainsanat: digitaalinen televisio, digi-tv, digi-tv-kanavat, digi-tv-toimijat, digi-tv-palvelut, itv, interaktiivinen televisio, interaktiivisuus, vuorovaikutteisuus, televisio	

Tutkimus tarkastelee interaktiivisten sisältöpalvelujen toteutumista maanpäälliseen jakelujärjestelmään perustuvan digi-tv:n aloitusvaiheessa Suomessa syksyllä 2001. Tavoitteena on selvittää, kohtaavatko digi-tv-toimijoiden suunnittelemat vuorovaikutteiset palvelut katsojien odotukset.

Tutkimus on kvalitatiivinen ja keskittyy palvelujen tuottajaan. Tutkimuksessa on haastateltu kaikki toimiluvanhaltijoiden ja YLE:n digi-tv-kanavien vetäjät (yhteensä 13) maaliskuussa 2001. Puolistrukturoiduissa teemahaastattelussa on kartoitettu kanavien suunnittelemaa sisältötarjontaa ja sitä, kuinka tärkeänä toimijat pitävät vuorovaikutteisuutta oman kanavansa menestymiselle ja toisaalta koko digi-tv:n tulevaisuudelle. Lisäksi tutkimuksessa on analysoitu yleisötutkimusaineistoa ja verrattu katsojien käsityksiä vuorovaikutteisten palvelujen kiinnostavuudesta toimijoiden näkemyksiin.

Tutkimus osoittaa, että yli puolet toimijoista pitää digi-tv:n aloitusta 27.8.2001 liian aikaisena, syynä vastaanotinten puuttuminen markkinoilta. Toimijoiden näkemys oli yleisesti, että "digiboxeja" ja digitelevisioita saadaan kaappoihin aikaisintaan lokakuun alussa. Elokuun loppuun suunniteltu digi-tv:n lanseeraus kutistunee toiminnan aloituspäiväksi, ja varsinainen markkinoinnillinen lanseeraus siirtyy joulukuun alkuun. Palvelut käynnistetään syksyn aikana vaiheittain.

Vuorovaikutteisuus toteutuu digi-tv:n aloitusvaiheessa varsin vaatimattomasti. Digi-tv:n paikalliseen interaktiivisuuteen perustuvat sähköinen ohjelmaopas (EPG) ja superteksti-tv toteutuvat. Niiden lisäksi tarjolla on teknisuonteisia lisäpalveluapplikaatioita, joiden avulla katsoja voi saada ruutuun esimerkiksi uutisotsikoita, mahdollisuuden pelata yksinkertaisia pelejä tai vastata tietokilpailukysymyksiin. Todelliseen vuorovaikutteisuuden perustuvia, paluukanavaa vaativia palveluja nähtäneen digi-tv:ssä vasta keväällä 2002.

Valtaosa toimijoista pitää vuorovaikutteisuutta kuitenkin erittäin tärkeänä (15 %) tai tärkeänä (46 %) digi-tv:n menestymiselle. Vuorovaikutteisten sisältöjen osuus ja merkitys eri kanavilla vaihtelee aloitusvaiheessa varsin paljon. Peruskanavilla niiden määrä ja merkitys jäävät huomattavasti vähäisemmiksi kuin erikoiskanavilla. Yksittäisten palvelutyyppeiden merkitystä arvioitaessa toimijat nostivat sähköisen ohjelmaoppaan kaikkein tärkeimmäksi palvelumuodoksi digi-tv:n menestymisen kannalta. Toiseksi toimijat arvostivat superteksti-tv:n. Myös 16:9 laajakuvaa, on demand -tyyppisiä palveluja, tallennusmahdollisuutta ja vedonlyöntiä sekä ostos- ja pankkipalveluja pidettiin tärkeinä. Lähes yhtä paljon arvostettiin uutisotsikoita, sähköpostia, pelejä ja chatia.

Tutkimuksessa analysoidun yleisötutkimusaineiston mukaan television katsojat pitävät digi-tv:n kiinnostavimpina vuorovaikutteisina palveluina lähes samoja tyyppisiä kuin toimijatkin, eli ohjelmaopasta, tallennusmahdollisuutta sekä supertekstitelevisiota. Suurimmat erot löytyvät katsojien ja toimijoiden mielipiteissä seurattavan kameran valinnassa, www-sivujen ja laajakuvan kohdalla. Katsojat arvostavat seurattavan kameran valintaa huomattavasti korkeammalle kuin toimijat, joiden mielestä palvelutyyppi soveltuu hyvin heikosti maanpäälliseen jakelujärjestelmään. Www-sivujen selailun television kautta katsojat näkivät toimijoita kiinnostavampana. Toimijoiden mukaan nykyisiä www-sivuja ei ole suunniteltu katsottaviksi television kautta ja siksi niiden käytettävyys on huono. Heidän mielestään muut Internet-palvelut, kuten sähköposti ja chat, ovat televisiossa merkittävämpiä. Näiden kohdalla television mahdollisuudet toimia yleisön keskinäisen kommunikoinnin välineenä ja yhteisöllisyyden rakentajana nähtiin erityisen kiinnostavina.

Tutkimuksen perusteella digi-tv:n interaktiivisten palvelujen kehitysnäkymät näyttävät hyviltä. Sekä toimijoiden että katsojien kiinnostus vuorovaikutteisten palvelujen kehittämiseksi on merkittävä.

Tutkimus selvitti digi-tv-palvelujen lähtötilanteen ja taltioi sisältöjen suunnitteluun keskeisesti vaikuttavien henkilöiden näkemykset vajaa viisi kuukautta ennen palvelujen aloittamista. Peruskartoitus antaa hyvän pohjan jatkotutkimuksille, kun digi-tv:n tilannetta tarkastellaan toiminnan käynnistyttyä, vuosienkin kuluttua.

